

Briselē, 14.10.2020.
COM(2020) 667 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Ilgtspēju sekmējoša ķīmikāliju stratēģija
Ceļā uz vidi, kas brīva no toksikantiem**

{SWD(2020) 225 final} - {SWD(2020) 247 final} - {SWD(2020) 248 final} -
{SWD(2020) 249 final} - {SWD(2020) 250 final} - {SWD(2020) 251 final}

1. ILGTSPĒJĪGAS ĶIMIKĀLIJAS ZAĻĀS UN DIGITĀLĀS PĀRKĀRTOŠANĀS SEKMĒŠANAI

Eiropas Savienības jaunā izaugsmes stratēģija Eiropas zaļais kurss¹ ir iezīmējis ceļu, pa kuru ES vajadzētu virzīties, lai ne vēlāk kā 2050. gadā kļūtu par ilgtspējīgu, klimatneitrālu aprites ekonomiku. Tajā ir arī izvirzīts mērķis pilnīgāk aizsargāt cilvēka veselību un vidi; tā ir daļa no vērienīgas pieejas, kuras mērķis ir apkarot piesārņojumu no visiem avotiem un nodrošināt no toksikantiem brīvu vidi. **Ķimikālijas ir visur mūsu ikdienas dzīvē, un tām ir būtiska nozīme lielākajā daļā mūsu aktivitāšu**; tās ir faktiski visu to ierīču sastāvā, ko izmantojam, lai nodrošinātu mūsu labbūtību, aizsargātu mūsu veselību un drošību un ar inovāciju palīdzību risinātu jaunas problēmas. Ķimikālijas ir arī mazoglekļa, nulles piesārņojuma un energoefektīvu un resursefektīvu tehnoloģiju, materiālu un ražojumu pamatelements. Lai piedāvātu jaunus risinājumus un atbalstītu **mūsu ekonomikas un sabiedrības zaļo un digitālo pārkārtošanos**, ļoti liela nozīme būs lielākiem ieguldījumiem un ķīmiskās rūpniecības inovācijas spējām, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu drošas un ilgtspējīgas ķimikālijas.

Tajā pašā laikā cilvēka veselībai un videi var kaitēt **ķimikālijas ar bīstamām īpašībām**. Lai gan ne visas bīstamās ķimikālijas rada vienādas bažas, dažas ķimikālijas izraisa vēzi, ietekmē imūno, elpošanas, endokrīno, reproduktīvo un sirds un asinsvadu sistēmu, vājina cilvēku izturību un spēju reaģēt uz vakcīnām² un palielina uzņēmību pret slimībām³.

Tāpēc eksponētība šīm kaitīgajām ķimikālijām apdraud cilvēka veselību. Turklāt ķīmiskais piesārņojums ir viens no galvenajiem faktoriem, kas apdraud Zemi⁴ un ietekmē un pastiprina planētas krīzes, piemēram, klimata pārmaiņas, ekosistēmu degradāciju un bioloģiskās daudzveidības zudumu⁵. Jaunām ķimikālijām un materiāliem ir jābūt pēc būtības drošiem un ilgtspējīgiem no ražošanas līdz kalpošanas laika beigām, savukārt, lai nodrošinātu ķīmiskās rūpniecības pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, ir jāievieš jauni ražošanas procesi un tehnoloģijas.

Eiropas Savienībai jau ir viens no visaptverošākajiem un aizsargājošākajiem ķimikāliju tiesiskajiem regulējumiem, kura pamatā ir pasaulē modernākā zināšanu bāze. Šis tiesiskais regulējums visā pasaulē arvien vairāk tiek izmantots par drošības standartu paraugu⁶. ES neapšaubāmi ir izdevies izveidot efektīvi funkcionējošu ķimikāliju iekšējo tirgu, samazināt risku, ko cilvēkiem un videi rada dažas bīstamas ķimikālijas, piemēram, kancerogēnas vielas⁷ un smagie metāli⁸, un nodrošināt paredzamu tiesisko regulējumu, kura satvarā var darboties uzņēmumi.

¹ COM(2019) 640.

² Tādas vielas kā PFOS un PFOA tiek saistītas ar samazinātu antivielu atbildes reakciju uz vakcināciju; EFSA, [Zinātniskais atzinums par PFAS](#).

³ [Linking pollution and infectious disease](#), C&en, 2019; [Environmental toxins impair immune system over multiple generations](#), Science Daily, 2019. gada 2. oktobris.

⁴ Rockström, J. et al., *Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity*. Ecology and Society, 2009.

⁵ Kā piemēru var minēt negatīvu ietekmi uz apputeksnētājiem, kukaiņiem, ūdens ekosistēmām un putnu populācijām.

⁶ A. Bradford, *The Brussels effect*, 2020.

⁷ Tiek lēsts, ka pēdējo 20 gadu laikā ES ir novērsti 1 miljons jaunu vēža gadījumu; [SWD\(2019\)199](#).

⁸ To vidū dzīvsudrabs, kadmījs un arsēns, [SWD\(2019\)199](#).

Fakti un skaitļi par ķīmikālijām, ķīmisko rūpniecību⁹ un tiesību aktiem ķīmikāliju jomā

- 2018. gadā ķīmikāliju pārdošanas apjoms pasaulē bija 3347 miljardi EUR un Eiropa bija otrā lielākā ražotāja (16,9 % no pārdošanas apjoma), taču pēdējo 20 gadu laikā šī daļa ir samazinājusies uz pusi un tiek prognozēts, ka līdz 2030. gadam tā samazināties vēl vairāk un Eiropa atkāpsies no otrās vietas uz trešo.
- Ķīmiskā rūpniecība ir ceturta lielākā rūpniecības nozare ES: tajā darbojas 30 000 uzņēmumu, no kuriem 95 % ir MVU, kas tieši nodarbina aptuveni 1,2 miljonus cilvēku un netieši – 3,6 miljonus.
- Eiropas Savienībai ir visaptverošs regulējums, kas ietver aptuveni 40 likumdošanas instrumentu, to vidū Regula par ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH)¹⁰, Regula par bīstamu vielu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu (CLP)¹¹ un vēl daudzi citi, piemēram, tiesību akti par rotaļlietu drošumu, kosmētikas līdzekļiem, biocīdiem, augu aizsardzības līdzekļiem, pārtiku, kancerogēniem darba vietā, kā arī tiesību akti par vides aizsardzību.
- ES veikti cilvēku biomonitoringa pētījumi liecina, ka cilvēku asinīs un ķermeņa audos sastopams arvien lielāks skaits dažādu bīstamu ķīmikāliju, to vidū konkrēti pesticīdi, biocīdi, zāles, smagie metāli, plastifikatori un antipirēni¹². Kombinētā prenatālā eksponētība vairākām ķīmikālijām ir samazinājusi augļa augšanas rādītājus un pazeminājusi dzimstību¹³.
- 84 % eiropiešu ir nobažījušies par ikdienas produktos esošo ķīmikāliju ietekmi uz viņu veselību, un 90 % ir nobažījušies par to ietekmi uz vidi¹⁴.

Tomēr, lai izstrādātu un ieviestu ilgtspējīgas ķīmikālijas, kas veicina zaļo un digitālo pārkārtošanos, un aizsargātu vidi un cilvēka veselību, jo īpaši mazāk aizsargātu grupu¹⁵ veselību, **ir jāstimulē inovācija ar mērķi nodrošināt ķīmiskās rūpniecības un tās vērtību ķēžu zaļo pārkārtošanos, kā arī ir jāmainās pašreizējai ES rīcībpolitikai ķīmikāliju jomā, lai ātrāk un efektīvāk reaģētu uz bīstamo ķīmikāliju radītajām problēmām.** Tai skaitā ir jānodrošina, ka visas ķīmikālijas tiek izmantotas drošāk un ilgtspējīgāk, jāveicina tas, ka ķīmikālijas, kurām ir hroniska iedarbība uz cilvēka veselību un vidi, proti, vielas, kas rada bažas¹⁶, tiek izmantotas pēc iespējas mazāk un, kad vien iespējams, tiek aizstātas, un

⁹ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

¹⁰ Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (OV L 396, 30.12.2006.).

¹¹ Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu (OV L 353, 31.12.2008.).

¹² European Commission, [Study for the Strategy for the Non-Toxic Environment](#), 123. lpp.

¹³ Turpat.

¹⁴ Eurostat, [Eurobarometer](#), 2020.

¹⁵ Šajā stratēģijā ar mazāk aizsargātām grupām saprot iedzīvotāju grupas, kuras ir mazāk aizsargātas pret ķīmikāliju ekspozīciju, jo dažādu iemeslu dēļ to jutība ir paaugstināta vai sliekšnis attiecībā uz ietekmi uz veselību ir zemāks, tās ir vairāk eksponētas vai tām ir lielāks risks būt eksponētām, vai arī tām ir mazākas iespējas sevi pasargāt. Pie mazāk aizsargātām grupām parasti pieder grūtnieces un ar krūti barojošas sievietes, nedzimušie bērni, zīdaiņi un bērni, veci cilvēki, kā arī strādājošie un iedzīvotāji, kas pakļauti augstai un/vai ilgstošai ķīmiskajai ekspozīcijai.

¹⁶ Šīs stratēģijas un saistīto darbību (galvenokārt ar aprites ekonomiku saistīto darbību) kontekstā tās ir ne tikai vielas, kurām ir hroniska iedarbība uz cilvēka veselību un vidi (REACH regulā un CLP regulas VI pielikumā dots kandidātvielu saraksts), bet arī vielas, kas kavē reciklēšanu drošu un kvalitatīvu otrreizējo izejvielu iegūšanai.

pakāpeniski jāatsakās no sabiedrībai nebūtiskas viskaitīgāko vielu izmantošanas, jo īpaši patēriņa precēs.

Saskaņotāks, paredzamāks un stingrāks tiesiskais regulējums apvienojumā ar neregulatīviem stimuliem veicinās nepieciešamo inovāciju, nodrošinās lielāku aizsardzību un vienlaikus uzlabos Eiropas ķīmiskās rūpniecības un tās vērtību ķēžu konkurētspēju. Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus ES un trešo valstu dalībniekiem, ES ir jānodrošina, ka tās noteikumi par ķīmikālijām tiek **pilnībā ievēroti** gan iekšzemē, gan uz tās robežām, un tie visā pasaulē jāpopularizē kā zelta standarts saskaņā ar mūsu starptautiskajām saistībām.

Covid-19 pandēmija ir ne tikai pastiprinājusi nepieciešamību aizsargāt cilvēka un planētas veselību, bet arī likusi mums apzināties, ka ražošanas un piegādes ķēdes attiecībā uz dažām kritiski svarīgām ķīmikālijām, piemēram, farmaceitisko līdzekļu ražošanā izmantotām ķīmikālijām, ir kļuvušas sarežģītākas un globalizētākas. ES jāstiprina sava **atvērtā stratēģiskā autonomija** ar **noturīgām vērtības ķēdēm** un jādažādo to ķīmikāliju ilgtspējīga sagāde, kam ir būtiski lietojumi mūsu veselības aizsardzībā un klimatneitrālas aprites ekonomikas nodrošināšanā.

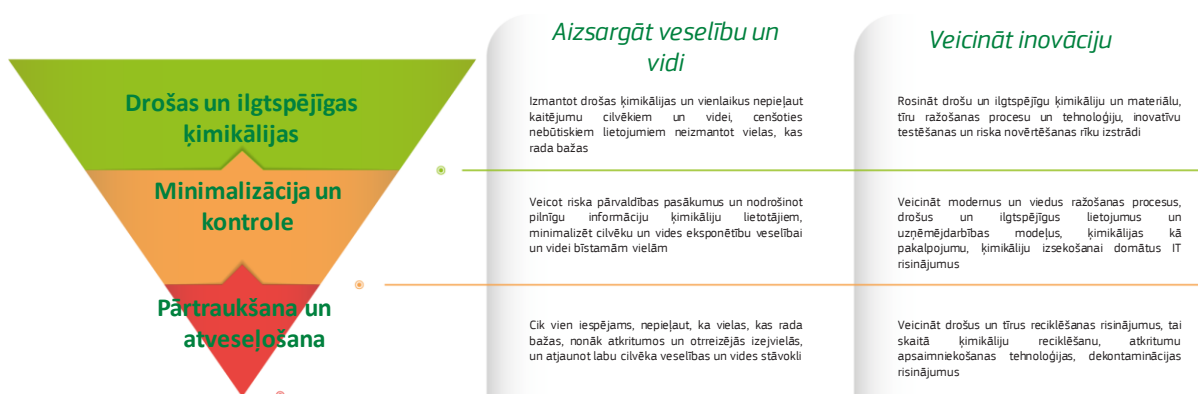
Šajā stratēģijā ir uzsvērtas jomas, kurās Komisija **ciešā sadarbībā ar ieinteresētajām personām** vēlas panākt lielāku progresu, lai šos mērķus stingru ietekmes novērtējuma procesu ietvaros precizētu, pamatojoties uz daudzajiem jau savāktajiem pierādījumiem par spēkā esošo tiesību aktu sniegumu¹⁷. Komisija iedibinās **apaļā galda augsta līmeņa diskusijas** ar nozares, t. sk. MVU, zinātnes un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, lai stratēģijas mērķus īstenotu dialogā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām. Paredzēts, ka apaļā galda diskusijās īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, kā panākt, lai tiesību akti ķīmikāliju jomā darbotos efektīvāk un lietderīgāk, un tam, kā veicināt inovatīvu, drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju izstrādi un ieviešanu visās nozarēs.

2. CEĻĀ UZ VIDĪ, KAS BRĪVA NO TOKSIKANTIEM: JAUNS ILGTERMIŅA REDZĒJUMS PAR ES RĪCĪBPOLITIKU ĶĪMIKĀLIJU JOMĀ

Gandrīz 20 gadus pēc pirmās stratēģiskās pieejas ķīmikāliju apsaimniekošanai Eiropā¹⁸ ir pienācis laiks ieskicēt **jaunu ilgtermiņa redzējumu par ES rīcībpolitiku ķīmikāliju jomā**. Saskaņā ar Eiropas zaļo kursu stratēģijas mērķis ir nodrošināt no toksikantiem brīvu vidi, kur **ķīmikālijas tiek ražotas un izmantotas tā, lai maksimāli palielinātu to devumu sabiedrībai, tostarp panāktu zaļo un digitālo pārkārtošanos, vienlaikus izvairoties no kaitējuma** planētai un tagadējām un nākamajām paaudzēm. Tajā paredzēts, ka ES rūpniecība būs **pasaules mērogā konkurētspējīga dalībniiece drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanā un izmantošanā**. Stratēģijā ir ierosināts skaidrs ceļvedis un grafiks rūpniecības pārveidei ar mērķi piesaistīt ieguldījumus drošos un ilgtspējīgos produktos un ražošanas metodēs.

¹⁷ Tas ietver nesen veiktas ES ķīmikāliju tiesību aktu atbilstības pārbaudes un izvērtējumus.

¹⁸ [COM\(2001\) 88](#).

Attēls. No toksikantiem brīva hierarhija – jauna ķīmikāliju apsaimniekošanas hierarhija

Šī stratēģija nosprauž kursu uz šī redzējuma īstenošanu, izmantojot darbības, kuru mērķis ir atbalstīt inovāciju drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju jomā, stiprināt cilvēka veselības un vides aizsardzību, vienkāršot un nostiprināt ķīmikāliju jomas tiesisko regulējumu, izveidot visaptverošu zināšanu bāzi uz gūtajām atziņām balstītas rīcībpolitikas veidošanas atbalstam un rādīt piemēru pareizā ķīmikāliju apsaimniekošanā pasaules mērogā.

2.1. Inovēšana ar mērķi apgādāt ES ar drošām un ilgtspējīgām ķīmikālijām

Pāreja uz ķīmikālijām, kas ir **konceptuāli drošas un ilgtspējīgas**, ir ne tikai steidzami risināms sabiedrisks uzdevums, bet arī lieliska ekonomiska iespēja, kā arī būtisks elements ES atlabšanā no Covid-19 krīzes. Ņemot vērā ķīmikāliju ražošanas tendences pasaulē, šī ir iespēja ES ķīmiskajai rūpniecībai atgūt konkurētspēju, turpinot izstrādāt drošas un ilgtspējīgas ķīmikālijas, un rast ilgtspējīgus risinājumus dažādās nozarēs, jo īpaši attiecībā uz būvmateriāliem, tekstilizstrādājumiem, mazoglekļa mobilitāti, akumulatoriem, vējturbīnām un atjaunojamiem energoresursiem. Komisijas priekšlikums par plānu *Next Generation EU* un tā Atvaseļošanas un noturības mehānismu paredz, ka ES dalībvalstis iegulda projektos, kas veicina ES rūpniecības nozaru, arī ķīmikāliju nozares, zaļo un digitālo pārkārtošanos un palielina ilgtspējīgas ES rūpniecības konkurētspēju. Pārejā uz ilgtspējīgām ķīmikālijām tiks ņemtas vērā arī sociālekonomiskās sekas, tostarp ietekme uz nodarbinātību konkrētos reģionos un nozarēs, un darba ņēmējiem.

2.1.1. Konceptuāli drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju popularizēšana

Eiropai ir vadošie uzņēmumi un zinātniskā un tehniskā spēja vadīt pāreju uz **pieeju, kas paredz, ka ķīmikālijām ir jābūt konceptuāli drošām un ilgtspējīgām**¹⁹. Regulatīvās un tirgus iniciatīvas lielā mērā jau ir izveidotas, taču viskaitīgāko vielu aizstāšana nav notikusi paredzētajā tempā²⁰ un vadošie dalībnieki joprojām saskaras ar būtiskiem ekonomiskiem un tehniskiem šķēršļiem²¹. Šai pārejai ir vajadzīgs **spēcīgāks rīcībpolitiskais un finansiālais**

¹⁹ Šajā posmā pieeju "konceptuāli drošas un ilgtspējīgas ķīmikālijas" var definēt kā ķīmikāliju pirmskomercializācijas pieeju, kurā galvenā uzmanība pievērsta funkcijas (vai pakalpojuma) nodrošināšanai, vienlaikus izvairoties no cilvēka veselībai vai videi potenciāli kaitīgiem daudzumiem un ķīmiskajām īpašībām, jo īpaši tādu ķīmikāliju grupām, kas var būt (eko)toksiskas, noturīgas, bioakumulatīvas vai mobilas. Vispārējā ilgtspēja būtu jānodrošina, aprites cikla griezumā līdz minimumam samazinot ķīmikāliju vides pēdas nospiedumu, jo īpaši attiecībā uz klimata pārmaiņām, resursu izmantošanu, ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību.

²⁰ Eurostat, *Chemicals production and consumption statistics*, 2020.

²¹ Uzņēmuma Wood un Louelas Ilgtspējīgas ražošanas centra ziņojums Eiropas Komisijai "*Chemicals innovation action agenda*", 2019.

atbalsts, kā arī ieteikumi un palīdzība, jo īpaši MVU, un visu iesaistīto pušu – iestāžu, uzņēmumu, investoru un pētnieku – saskaņoti centieni.

Lai **veicinātu un atļūdzinātu** drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanu un izmantošanu, ir jāizmanto regulatīvie instrumenti²². Īpaši svarīgi ir stimulēt rūpniecību, lai tā piešķirtu prioritāti inovācijai ar mērķi pēc iespējas aizstāt vielas, kas rada bažas²³. Pāreja uz konceptuāli drošām un ilgtspējīgām ķīmikālijām, tostarp uz ilgtspējīgām biobāzētām ķīmikālijām²⁴, un ieguldījumi alternatīvu rašanā vielām, kas rada bažas, ir būtiski cilvēka veselībai un videi, kā arī svarīgs priekšnoteikums tīras aprites ekonomikas sasniegšanai.

KONCEPTUĀLI DROŠAS UN ILGTSPĒJĪGAS ĶĪMIKĀLIJAS

Komisija:

- izstrādās **ES ķīmikāliju konceptuāla drošuma un ilgtspējības kritērijus**;
- izveidos **konceptuāli drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ES mēroga atbalsta tīklu**, kas veicinās sadarbību un informācijas apmaiņu starp dažādām nozarēm un visā vērtību ķēdē un sniegs tehniskas zināšanas par alternatīvām;
- nodrošinās **konceptuāli drošu un ilgtspējīgu vielu, materiālu un produktu izstrādi, komercializāciju, izvēršanu un izmantošanu** un šim nolūkam sniegs finansiālu atbalstu²⁵ – jo īpaši atbalstu MVU – saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, kohēzijas politiku, programmu “LIFE”, citiem relevantiem ES finansēšanas un ieguldījumu instrumentiem un publiskā un privātā sektora partnerībām;
- apzinās un novērsīs **prasmju** neatbilstību un kompetenču trūkumu **konceptuāli drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju jomā** un nodrošinās atbilstošas prasmes visos līmeņos, tostarp profesionālajā un terciārajā izglītībā, pētniecībā, rūpniecībā un regulatoru līmenī;
- ciešā sadarbībā ar ieinteresētajām personām noteiks **galvenos snieguma rādītājus**, kas vajadzīgi, lai novērtētu rūpniecības pāreju uz drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanu;
- nodrošinās, ka **tiesību akti par rūpnieciskajām emisijām** veicina drošāku ķīmikāliju izmantošanu ES rūpniecībā, pieprasot veikt riska novērtējumus uz vietas un ierobežojot tādu vielu izmantošanu, kas rada ļoti lielas bažas.

2.1.2. Drošu produktu un netoksisku materiālu aprites ciklu nodrošināšana

Tīrā aprites ekonomikā ir būtiski veicināt **otrreizējo izejvielu** ražošanu un izmantošanu un nodrošināt, ka gan primārie, gan sekundārie materiāli un produkti vienmēr ir droši. Nesen pieņemtais aprites ekonomikas rīcības plāns²⁶ ir parādījis, ka šim nolūkam ir nepieciešams kombinēt augšupējas darbības, kas nodrošinātu, ka produkti ir konceptuāli droši un

²² REACH regulā saskaņā ar REACH pārskatīšanu ([COM\(2018\)0116, 5. darbība](#)) un citos tiesību aktos, tādus kā Ekomarkējuma regula, Ekodizaina direktīva un Rūpniecisko emisiju direktīva.

²³ Sk. 16. zemsvērtas piezīmi.

²⁴ Saskaņā ar Bioekonomikas stratēģiju, COM(2018) 673; biobāzēto ķīmikāliju vidiskā ilgtspēja būtu jāpierāda, raugoties no pilna aprites cikla perspektīvas.

²⁵ Ievērojot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus.

²⁶ [COM\(2020\) 98](#).

ilgtspējīgi, un lejupejas darbības, kas palielinātu reciklētu materiālu un produktu drošību un uzticēšanos tiem. Tomēr labi funkcionējoša otrreizējo izejvielu tirgus izveidi un pāreju uz drošākiem materiāliem un produktiem kavē vairākas problēmas, jo īpaši **nepietiekama informācija par produktu ķīmisko sastāvu**²⁷. Tāpēc patērētāji, vērtību ķēdes dalībnieki, kā arī atkritumu apsaimniekotāji nevar izdarīt informētu izvēli.

Lai virzītos uz netoksisku materiālu aprites cikliem un tīru reciklēšanu un panāktu, ka **“reciklēts ES”** kļūst par etalonu visā pasaulē, ir jānodrošina, ka produktos un reciklētos materiālos līdz minimumam tiek samazināts **tādu vielu saturs, kas rada bažas**. Principā uz jaunmateriāliem un reciklētiem materiāliem būtu jāattiecinā viena bīstamo vielu robežvērtība. Tomēr var būt izņēmuma apstākļi, kuros var būt nepieciešams atkāpties no šī principa. Tas būtu jādara ar nosacījumu, ka reciklētais materiāls tiek izmantots skaidri definētiem lietojumiem, kam nav negatīvas ietekmes uz patērētāju veselību un vidi, un ja reciklēta materiāla izmantošana jaunmateriāla vietā ir pamatota, kas katrā gadījumā jāizvērtē individuāli.

Regulatīvām darbībām jāiet roku rokā ar lielākiem ieguldījumiem **inovatīvās tehnoloģijās**, kas risinātu problēmu, ka **atkritumu plūsmās ir sastopamas novecojušas vielas**, un tas ļautu reciklēt vairāk atkritumu²⁸. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz konkrētām plastmasām un tekstilizstrādājumiem. Šim nolūkam būs jāizstrādā ilgtspējīgas inovācijas un tehnoloģijas. Svarīga nozīme varētu būt arī tādām tehnoloģijām kā ķīmiskā reciklēšana, bet tikai tad, ja tās nodrošina kopumā pozitīvus vidiskos un klimatiskos rezultātus, raugoties no pilna aprites cikla perspektīvas.

NETOKSISKU MATERIĀLU APRITES CIKLI

Komisija:

- līdz minimumam **samazinās produktos tādu vielu klātbūtni, kas rada bažas**, un šajā sakarā ievieš prasības, arī ilgtspējīgu produktu rīcībpolitikas iniciatīvas satvarā, prioritāti piešķirot to produktu kategorijām, kuri ietekmē mazāk aizsargātas iedzīvotāju grupas, kā arī to produktu kategorijām, kuriem ir vislielākais aprītīguma potenciāls, piemēram, tekstilizstrādājumiem, iepakojumam, tostarp pārtikas iepakojumam, mēbelēm, elektronikai un IKT, būvmateriāliem un ēkām;
- nodrošinās, ka ir **pieejama informācija par ķīmisko sastāvu un drošu izmantošanu**, un šajā sakarā ilgtspējīgu produktu rīcībpolitikas iniciatīvas satvarā ievieš informācijas prasības un visā materiālu un produktu aprites ciklā uzraudzīs tādu vielu klātbūtni, kas rada bažas²⁹;
- nodrošinās, ka **atļaujas un atkāpes** no ierobežojumiem attiecībā uz reciklētiem materiāliem saskaņā ar *REACH* tiek piešķirtas pamatotos izņēmuma gadījumos;
- atbalstīs **ieguldījumus ilgtspējīgās inovācijās**³⁰, kas var dekontaminēt atkritumu plūsmas, palielināt drošu reciklēšanu un samazināt atkritumu, jo īpaši plastmasas un tekstilizstrādājumu, eksportu;
- izstrādās tādas **ķīmiskā riska novērtēšanas metodes**, kas ņem vērā vielu, materiālu

²⁷ [COM\(2018\) 32](#).

²⁸ *Turpat*.

²⁹ Jo īpaši, pamatojoties uz *ECHA SCIP* datubāzi, notiekošo darbu pie *REACH* pārskatīšanas (3. darbība), [COM\(2018\)0116](#), un produktu pasu izstrādi.

³⁰ Ņemot vērā attiecīgos valsts atbalsta noteikumus.

un produktu pilnu aprites ciklu.

2.1.3. Ķīmikāliju ražošanas zaļināšana un digitalizācija

Ķīmikāliju ražošana ir viena no vispiesārņojošākajām, energoietilpīgākajām un resursietilpīgākajām nozarēm un ir cieši saistīta ar citām energoietilpīgām nozarēm un procesiem. Lai gan Eiropas ķīmiskā rūpniecība jau ir ieguldījusi ražotņu uzlabošanā, zaļā un digitālā pārkārtošanās joprojām prasa veikt ievērojamus ieguldījumus šajā nozarē³¹. **Jauni un tīrāki rūpnieciskie procesi un tehnoloģijas** ne tikai palīdzētu mazināt ķīmikāliju ražošanas vides pēdas nospiedumu, bet arī samazināt izmaksas, uzlabot tirggatavību un radīt jaunus tirgus Eiropas ilgtspējīgai ķīmikāliju rūpniecībai.

Saskaņā ar Eiropas zaļā kursa iecerēm **prioritāte piešķirama energoefektivitātei**, un tādām degvielām kā atjaunīgais ūdeņradis un ilgtspējīgi ražots biometāns varētu būt izšķiroša nozīme energoavotu ilgtspējībā³². Ražošanas procesu zaļināšanā svarīga nozīme varētu būt arī **digitālajām tehnoloģijām**, tādām kā lietu internets, lielie dati, mākslīgais intelekts, viedsensori un robotika. Turklāt ilgtspējīgus risinājumus, kā samazināt ražošanas procesu kopējo vides pēdas nospiedumu, dažādās nozarēs var sniegt **ķīmiskās inovācijas**.

Papildus tehnoloģijām svarīgs virzītājspēks, kas var veicināt zaļo pārkārtošanos nozarēs, kas ražo un izmanto ķīmikālijas, ir **inovācijas uzņēmējdarbības modeļos**. Būtu jāizpēta un jāpopularizē iespējas pāriet no tradicionālās ķīmikāliju ražošanas un izmantošanas uz **ķīmikālijām kā pakalpojumu**³³. Šādas inovācijas varētu optimizēt speciālo zināšanu izmantošanu un nodrošināt resursu efektīvu izmantošanu visā aprites ciklā, kā arī veicināt vietējo inovāciju un MVU iesaisti. Šīs pārmaiņas atbalstīs ES ilgtspējīga finansējuma taksonomija³⁴, kas palīdzēs finansējumu virzīt uz vidiski ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanu un izmantošanu.

RŪPNIECISKĀS RAŽOŠANAS INOVĀCIJA

Komisija, izmantojot savus finanšu instrumentus un pētniecības un inovācijas programmas³⁵, atbalstīs:

- tādu **progresīvu materiālu** pētniecību un izstrādi, kas paredzēti lietojumiem enerģētikas, būvniecības, mobilitātes, veselības, lauksaimniecības un elektronikas nozarēs, ar mērķi nodrošināt zaļo un digitālo pārkārtošanos;
- **ķīmikāliju un materiālu mazoglekļa un vidi mazietekmējošu ražošanas procesu** pētniecību, izstrādi un ieviešanu;
- **inovatīvu uzņēmējdarbības modeļu**, piemēram, uz sniegumu balstīta uzņēmējdarbības modeļa, pētniecību un izstrādi, lai nodrošinātu ķīmikāliju un citu resursu efektīvāku izmantošanu un atkritumu un emisiju samazināšanu līdz

³¹ EVA, [Industrial pollution in Europe; State of the environment and outlook report](#), 2020.

³² Ūdeņraža stratēģijā klimatneitrālai Eiropai uzsvērts, ka ir vajadzīgi pieprasījuma puses atbalsta pasākumi un ka atjaunīgais ūdeņradis ir plašāk jāapgūst specifiskos tiešā lietojuma sektoros, piemēram, ķīmiskajā rūpniecībā. Šādas kvotas vai minimālo īpatsvaru varētu apsvērt arī attiecībā uz citām atjaunīgajām degvielām, piemēram, biometānu. [COM\(2020\) 301](#).

³³ Koncepts "ķīmikālijas kā pakalpojums" ietver ķīmikāliju nomu, kā arī tādu pakalpojumu nomu kā loģistika, īpašu ķīmisko procesu un lietojumu izstrādi un atkritumu apsaimniekošana.

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088. Komisija pieņems deleģētos aktus, kuros būs izklāstīti tehniskās pārbaudes kritēriji attiecībā uz to, kā un kad saimnieciskās darbības var kvalificēt par vidiski ilgtspējīgām.

³⁵ Eiropas strukturālie un investīciju fondi, Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms, *InvestEU*, Stratēģisko investīciju mehānisms, *React-EU*, programma "Apvārsnis Eiropa" un programma "Digitālā Eiropa".

minimumam;

- ķīmikāliju ražošanā un izmantošanā iesaistītā **darbaspēka pārkvalificēšanu un prasmju uzlabošanu** virzībā uz zaļo un digitālo pārkārtošanos;
- **piekļuvi riska finansējumam**, jo īpaši MVU un jaunuzņēmumu piekļuvi šim finansējumam;
- tādas infrastruktūras izstrādi un ieviešanu, kas ķīmikāliju ražošanā ļauj pāriet uz tādas elektroenerģijas **izmantošanu, transportēšanu un uzkrāšanu**, kura iegūta no atjaunojamiem/oglekļneitrāliem energoresursiem;
- ražošanas vajadzībām **pieejamo tehnoloģiju**, piemēram, lietu interneta, lielo datu, mākslīgā intelekta, automatizācijas, viedsensoru un robotikas, **pašreizējā izmantojuma līmeņa** palielināšanu.

2.1.4. ES atvērtās stratēģiskās autonomijas stiprināšana

Pēdējo desmitgažu laikā **dažu kritiski svarīgu ķīmikāliju** (piemēram, izejvielu, starpproduktu, aktīvo farmaceitisko vielu) ražošanas un piegādes ķēdes ir kļuvušas arvien sarežģītākas un globalizētākas. Covid-19 pandēmija ir uzsvērusi to, ka dažu sabiedrībai būtiskos lietojumos izmantoto ķīmikāliju **piegādātāju ierobežotais skaits** var apdraudēt, piemēram, zaļu pieejamību un ES spēju **reaģēt uz veselības krīzēm**. ES noturība pret piegādes traucējumiem ir būtiska ne tikai, lai garantētu veselības aprūpē izmantoto ķīmikāliju pieejamību, bet arī, lai sasniegtu **Eiropas zaļajā kursā nospraustos** vispārējos **ilgtspējas mērķus**, ietverot tehnoloģijas, kas veicina klimatneitralitāti (piemēram, akumulatori, vējturbīnas un saules fotoelementi), tīru materiālu apritīgumu un nulles piesārņojuma mērķa sasniegšanu.

Lai ekonomika un veselības aprūpes sistēmas būtu noturīgākas, ir jāpalielina pašreizējā ķīmikāliju ražošanas jauda ES, pietiekami diversificē piegādes avoti un labāk jāpārvalda traucējumu risks visos līmeņos, stratēģiskās rezerves un krājumu veidošana, kā arī ir vajadzīgi mehānismi, kas nodrošinātu, ka krīzes gadījumā piegādes ķēdes var turpināt netraucēti darboties.

ES ATVĒRTĀS STRATĒĢISKĀS AUTONOMIJAS STIPRINĀŠANA

Komisija:

- saskaņā ar Eiropadomes 2020. gada oktobra secinājumiem un izziņoto atjaunināto paziņojumu par rūpniecības politiku apzinās **stratēģiskās atkarības** un ierosinās šo atkarību mazināšanas pasākumus;
- apzinās **stratēģiskās vērtību ķēdes**, jo īpaši attiecībā uz tehnoloģijām un lietojumiem, kas ir relevanti zaļajai un digitālajai pārkārtošanai, kurā kritiski svarīgās ķīmikālijas ir nozīmīgi pamatelementi;
- sadarbosies ar ieinteresētajām personām, lai palielinātu Savienības **stratēģisko**

prognozēšanu ķīmikāliju jomā;

- izmantojot pārdomātu specializāciju³⁶, veicinās **starpreģionālo sadarbību ilgtspējīgu ķīmikāliju vērtību ķēdēs**, lai paātrinātu kopīgu ieguldījumu projektu izstrādi;
- izmantojot ES finansēšanas un ieguldījumu mehānismus³⁷, stiprinās sabiedrībai **būtiskos lietojumos izmantoto ķīmikāliju piegādes noturību un ilgtspēju**;

2.2. Stingrāks ES tiesiskais regulējums, ar ko risināt aktuālos vides un veselības jautājumus

Lai gan ES ķīmikāliju apsaimniekošanas pieeja ir palīdzējusi samazināt cilvēku un vides eksponētību dažām problemātiskām vielām, pašreizējās un jaunās veselības un vides problēmas liek **stiprināt tiesisko regulējumu**, lai ātri reaģētu uz zinātniskajiem atklājumiem un to padarītu saskaņotāku, vienkāršāku un paredzamāku visiem dalībniekiem. Jo īpaši būtu jāpastiprina **REACH regula un CLP regula**, kas ir ES **ķīmikāliju reglamentēšanas stūrakmeņi**, un šīs regulas būtu jāpapildina ar **saskaņotām ķīmikāliju novērtēšanas un apsaimniekošanas pieejām** spēkā esošajos nozariskajos tiesību aktos, jo īpaši tajos, kas reglamentē patēriņa preces.

2.2.1. Patērētāju, mazāk aizsargātu grupu un strādājošo aizsardzība pret viskaitīgākajām ķīmikālijām

Patērētāji ir plaši eksponēti ķīmikālijām, ko satur dažādi produkti, sākot no rotaļlietām un bērnu aprūpes precēm un beidzot ar materiāliem, kas ir saskarē ar pārtiku, kosmētikas līdzekļiem, mēbelēm un tekstilizstrādājumiem, un miljoniem strādājošo visā ES katru dienu nonāk saskarē ar ķīmikālijām, kas viņiem var būt kaitīgas³⁸. Mazāk aizsargātas iedzīvotāju grupas, piemēram, bērni, grūtnieces vai veci cilvēki, ir īpaši jutīgi pret ķīmikālijām ar noteiktām bīstamām īpašībām³⁹.

Viens no lielākajiem veselības ieguvumiem, ko pēdējās desmitgadēs panākuši ES tiesību akti ķīmikāliju jomā, ir samazināta iedzīvotāju eksponētība kancerogēnām vielām. Tas ir bijis iespējams, jo īpaši pateicoties **tiesību aktos iestrādātajai preventīvajai pieejai – “vispārējai riska pārvaldības pieejai”**⁴⁰, kas paredz, ka lielākajā daļā patēriņa preču un lietojumos, kas eksponē mazāk aizsargātas grupas, kancerogēnas vielas parasti ir aizliegtas, taču ar tiesību aktos skaidri definētiem nosacījumiem ir pieļaujamas dažas atkāpes. Šāda preventīva pieeja ir **vienkāršāka**, parasti **ātrāka** un dod **skaidrus signālus visiem**

³⁶ ES kohēzijas politikā [pārdomāta specializācija](#) ir vietējiem apstākļiem pielāgota pieeja.

³⁷ Piemēram, Eiropas strukturālos un investīciju fondus, Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, Eiropas Stratēģisko investīciju fondus, *ReactEU*, programmu “Apvārsnis Eiropa”, ar noteikumu, ka tiek ievēroti valsts atbalsta noteikumi, ja tie ir piemērojami.

³⁸ Attiecībā uz ķīmikālijām, par kurām noteikts, ka to galvenais radītais risks ir arodekspozīcija, īpaši relevantas ir darba aizsardzības direktīvas.

³⁹ [SWD\(2019\) 199](#).

⁴⁰ ES ķīmikāliju jomas tiesiskajā regulējumā “vispārēja riska pārvaldības pieeja” ir iepriekš noteiktu riska pārvaldības pasākumu (piemēram, iepakojšanas prasību, ierobežojumu, aizliegumu utt.) automātiska iedarbināšana, pamatojoties uz ķīmikāliju bīstamajām īpašībām un vispārējiem apsvērumiem par to ekspozīciju (piemēram, plaši izplatīti lietojumi, izmantošana bērniem paredzētos produktos, grūti kontrolējama ekspozīcija). To piemēro vairākos tiesību aktos, pamatojoties uz īpašiem apsvērumiem (piemēram, apdraudējuma raksturojums, dažu iedzīvotāju grupu neaizsargātība, nekontrolējama vai plaši izplatīta ekspozīcija). [SWD\(2019\) 199](#).

dalībniekiem – izpildes panākšanas iestādēm, nozarei un pakārtotajiem lietotājiem – par to ķīmisko vielu veidiem, kuru **inovācijai** nozarei būtu jāpievēršas prioritāri⁴¹.

Tomēr lielāko daļu ķīmikāliju ES patlaban reglamentē katrā gadījumā atsevišķi un attiecībā uz katru konkrēto lietojumu⁴². Daudzi pierādījumi un iedzīvotāju bažas pamato to, lai attiecībā uz viskaitīgākajām ķīmikālijām, **jo īpaši to izmantošanu patērīna precēs, vispārējā riska pārvaldības pieeja kļūtu par standartpieeju**. Tas notiks pakāpeniski. Pirmkārt, Komisija vispārējo riska pārvaldības pieeju paplašinās, lai nodrošinātu, ka patērīna preces nesatur ķīmikālijas, kas izraisa vēzi, gēnu mutācijas, ietekmē reproduktīvo vai endokrīno sistēmu vai ir noturīgas un bioakumulatīvas. Otrkārt, Komisija nekavējoties sāks visaptverošu ietekmes novērtējumu, lai noteiktu kārtību un laika grafiku, kādā – attiecībā uz patērīna precēm – šī pati vispārējā pieeja būtu jāpaplašina, lai tā aptvertu vēl citas ķīmikālijas, arī tādas, kas ietekmē imūnsistēmu, nervu sistēmu un elpošanas sistēmu vai ir toksiskas konkrētam orgānam.

Plašāka vispārējās pieejas piemērošana nodrošinās konsekventāku patērētāju, mazāk aizsargāto grupu un dabiskās vides aizsardzību, vienlaikus ļaujot šīs viskaitīgākās ķīmikālijas joprojām izmantot, ja ir pierādīts, ka to izmantošana ir **būtiska sabiedrībai**. Lai nodrošinātu saskaņotu piemērošanu ES tiesību aktos, būs pienācīgi jādefinē minēto ķīmikāliju būtisko lietojumu kritēriji, kuros jo īpaši ņemtās vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanas vajadzības.

AIKSARDZĪBA PRET VISKAITĪGĀKAJĀM ĶĪMIKĀLIJĀM

Komisija:

- paplašinās vispārējo riska pārvaldības pieeju, lai nodrošinātu, ka **patērīna preces**, tostarp materiāli, kas ir saskarē ar pārtiku, rotaļlietas, bērnu aprūpes preces, kosmētikas līdzekļi, detergenti, mēbeles un tekstilizstrādājumi, nesatur ķīmikālijas, kas izraisa **vēzi, gēnu mutācijas, ietekmē reproduktīvo vai endokrīno sistēmu vai ir noturīgas un bioakumulatīvas**. Turklāt Komisija nekavējoties sāks visaptverošu ietekmes novērtējumu, lai noteiktu kārtību un termiņus, kādos – attiecībā uz patērīna precēm – šī pati vispārējā pieeja būtu jāpaplašina, lai tā aptvertu vēl citas kaitīgās ķīmikālijas, arī tādas, kas ietekmē **imūnsistēmu, nervu sistēmu un elpošanas sistēmu vai ir toksiskas konkrētam orgānam**;
- kamēr minētā vispārējā riska pārvaldības pieeja vēl nav ieviesta, **par prioritāti izvirzīs ierobežojumu noteikšanu visām iepriekš minētajām vielām** attiecībā uz visiem lietojumiem un to darīs, vielas grupējot, nevis reglamentējot katru vielu atsevišķi;
- nodrošinās bērnu drošību⁴³ pret **bērnu aprūpes precēs** un citos bērniem paredzētos produktos (izņemot rotaļlietas) esošām bīstamām ķīmikālijām, lai, izmantojot Produktu vispārējās drošības direktīvā noteiktās obligātās juridiskās prasības un REACH regulā noteiktos ierobežojumus, nodrošinātu tādu pašu aizsardzības līmeni kā

⁴¹ [SWD\(2019\) 199](#).

⁴² “Specifiskajos riska novērtējumos” tiek ņemta vērā bīstamība, vielu lietojums un ar to saistītie specifiskie cilvēku un vides eksponētības scenāriji un, pamatojoties uz minēto novērtējumu rezultātiem, tiek iedarbināti riska pārvaldības pasākumi. [SWD\(2019\) 199](#).

⁴³ Bērnu tiesības uz veselību tiks aplūkotas arī gaidāmajā ES stratēģijā par bērnu tiesībām.

rotaļlietu gadījumā;

- noteiks **būtisko lietojumu kritērijus**⁴⁴, lai nodrošinātu, ka viskaitīgākās ķīmikālijas ir atļautas tikai tad, ja to izmantošana ir nepieciešama veselībai un drošībai vai ir būtiska sabiedrības funkcionēšanai un ja nav no vides un veselības viedokļa pieņemamu alternatīvu. Šie kritēriji atvieglos būtisko lietojumu piemērošanu visos attiecīgajos ES tiesību aktos gan attiecībā uz vispārējiem, gan specifiskiem riska novērtējumiem;
- patērētājiem piešķirto aizsardzības līmeni attiecinās arī uz **profesionāliem lietotājiem** saskaņā ar *REACH*;
- stiprinās **strādājošo aizsardzību**, nosakot gaidāmajā darba aizsardzības stratēģiskajā satvarā turpmākas prioritātes jautājuma risināšanā par strādājošo eksponētību bīstamām vielām, kā arī identificējot viskaitīgākās vielas, attiecībā uz kurām Komisija, ievērojot darba aizsardzības jomā iedibināto apspriešanās procesu, ierosinās noteikt arodekspozīcijas robežvērtības. Turklāt tā strādājošo aizsardzību stiprinās, ierosinot samazināt pašreizējās svina un azbesta arodekspozīcijas robežvērtības un noteikt saistošu robežvērtību attiecībā uz diizociātiem.

Īpaša uzmanība jāpievērš cilvēku un vides eksponētībai **endokrīni disruptīvām ķīmikālijām**. Šīs vielas arvien vairāk tiek saistītas ar slimībām, kas skar hormonālo sistēmu⁴⁵. Minētās vielas tiek izmantotas arvien plašāk, tādējādi radot nopietnu risku cilvēka veselībai un savvaļas dzīvniekiem, kā arī ekonomiskas izmaksas sabiedrībai. Tā kā hormoni kontrolē smadzeņu attīstību un augšanu, eksponētība endokrīnajiem disruptoriem augļa attīstības un pubertātes laikā var izraisīt neatgriezeniskas sekas, no kurām dažas tiek konstatētas tikai vairākus gadus vēlāk⁴⁶. Lai gan daži tiesību akti⁴⁷ ļauj identificēt endokrīnos disruptorus, ES tiesiskā regulējuma sistēma kopumā ir sadrumstalota, ierobežota un ir jākonsolidē un jāvienkāršo, lai nodrošinātu, ka endokrīnie disruptori tiek konstatēti savlaicīgi un cilvēku un vides eksponētība tiek samazināta līdz minimumam. Lai to panāktu, tiesību aktos ir jāpieņem vispārējā preventīvā riska pārvaldības pieeja⁴⁸, jo īpaši, lai nepieļautu endokrīno disruptoru izmantošanu patēriņa precēs.

ENDOKRĪNIE DISRUPTORI

Komisija:

- ierosinās ieviest **juridiski saistošu endokrīno disruptoru bīstamības identifikāciju**, kas balstīta uz PVO definīciju un kritērijiem, kuri jau izstrādāti attiecībā uz pesticīdiem un biocīdiem, un to piemēros visos tiesību aktos;
- nodrošinās, lai **endokrīnos disruptorus**, tiklīdz tie ir identificēti, **būtu aizliegts izmantot patēriņa precēs**, ļaujot tos izmantot tikai tad, ja ir pierādīts, ka to izmantošana ir sabiedrībai būtiska;

⁴⁴ Ņemot vērā [Monreālas protokolā par ozona slāni noārdošām vielām](#) doto “būtisko lietojumu” definīciju, [kura tika ieviesta](#), lai varētu novērtēt to, vai konkrētu ķīmikāliju izmantošana patiešām ir nepieciešama, un vienlaikus atzīstot, ka ES ķīmikāliju tiesiskais regulējums aptver daudz vairāk ķīmikāliju nekā Monreālas protokols, kurš aptver specifiskas ķīmikālijas.

⁴⁵ Ar endokrīno sistēmu saistīti traucējumi jo īpaši ietekmē vairogdziedzera darbību, imūnsistēmu, reproduktīvo sistēmu un vispārējo cilvēka vielmaiņu. SWD(2020) 249.

⁴⁶ C. Ganzleben, A. Kazmierczak, [Leaving no one behind – understanding environmental inequality in Europe](#), 2020.

⁴⁷ *REACH* regula, Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū un Regula (ES) Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu.

⁴⁸ SWD(2020) 249.

- stiprinās **strādājošo aizsardzību**, klasificējot endokrīnos disruptorus par vielām, kas rada ļoti lielas bažas saskaņā ar *REACH*;
- tiesību aktos pārskatot un stiprinot informācijas prasības, nodrošinās, ka **iestādēm ir pieejama** pietiekama un atbilstoša **informācija**, kas ļauj identificēt endokrīnos disruptorus;
- paātrinās tādu **metožu** izstrādi un izmantošanu, kas izmantojamas, lai ar vielu skrīninga un testēšanas palīdzību **iegūtu informāciju** par endokrīnajiem disruptoriem.

2.2.2. Cilvēku un vides aizsardzība pret ķīmikāliju kombinēto ietekmi

Cilvēki un citi dzīvie organismi katru dienu ir eksponēti **daudzām dažādām ķīmikālijām no dažādiem avotiem**. Pēdējos gados ir panākts ievērojams progress, lai aizpildītu robus zināšanās par minēto ķīmikāliju kombinēto ietekmi. Tomēr ķīmikāliju drošums ES parasti tiek novērtēts, izvērtējot atsevišķas vielas vai – dažos gadījumos – maisījumus, kas ar nolūku pievienoti konkrētu lietojumu vajadzībām, un netiek ņemta vērā kombinētā eksponētība vairākām ķīmikālijām no dažādiem avotiem un laika gaitā⁴⁹. Ķīmikāliju kombinētā ietekme uz cilvēkiem slēgtā vidē var pastiprināties. Dažos tiesību aktos⁵⁰ ir prasīts novērtēt kumulatīvo eksponētību vienai un tai pašai ķīmikālijai no dažādiem avotiem. Skaidru prasību ņemt vērā **netīšu maisījumu** radīto ietekmi pārsvarā nav; šāda prasība patlaban ir strādājošo aizsardzības jomā⁵¹. Tiesību aktos par pesticīdiem un biocīdiem prasīts ņemt vērā kumulatīvo un sinerģētisko ietekmi⁵². Attiecībā uz pesticīdiem ir gūti panākumi mērķtiecīgas metodikas izstrādē, un darbs tiks paātrināts, lai varētu pilnībā īstenot spēkā esošos noteikumus⁵³.

Lai pienācīgi risinātu jautājumu par ķīmisko maisījumu kombinēto ietekmi, ir konsekventi jāievieš juridiskās prasības, kas nodrošinātu, ka riski, ko rada vienlaicīga eksponētība vairākām ķīmikālijām, tiek efektīvi un sistemātiski ņemti vērā visās rīcībpolitikas jomās, kas saistītas ar ķīmikālijām. Tā kā patlaban nav nedz reāli, nedz ekonomiski iespējams konkrēti novērtēt un reglamentēt gandrīz bezgalīgu skaitu iespējamo ķīmikāliju kombināciju, veidojas zinātniska vienprātība, ka ķīmisko **maisījumu ietekme ir jāņem vērā un vispārīgāk jāintegrē ķīmikāliju riska novērtējumos**⁵⁴. Vienlaikus konkrētās rīcībpolitikas jomās varētu turpināt izstrādāt un aplūkot mērķtiecīgas metodikas.

ĶĪMISKIE MAISIJUMI

Komisija:

- novērtēs, kā vielu ķīmiskā drošuma novērtēšanai *REACH* satvarā vislabāk ieviest vienu vai vairākus **maisījumu novērtēšanas koeficientus**;
- ieviesīs vai pastiprinās noteikumus, lai nodrošinātu, ka **kombinētā ietekme** ir ņemta vērā **citos relevantajos tiesību aktos**, piemēram, tiesību aktos par ūdeni, pārtikas

⁴⁹ SWD(2020) 248.

⁵⁰ Piemēram, materiāli, kas ir saskarē ar pārtiku, un tiesību akti vides jomā; SWD(2020) 248.

⁵¹ Prasība novērtēt un pārvaldīt risku, ko rada ķīmikāliju kombinācija, ir noteikta Padomes Direktīvā 98/24/EK par darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību pret risku, kas saistīts ar ķīmikāliju izmantošanu darbā (*OV L 131, 5.5.1998.*).

⁵² SWD(2020) 248.

⁵³ To sākotnēji darīs saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamās pesticīdu atlieku līmeņus, un otrajā posmā – saskaņā ar Regulu par augu aizsardzības līdzekļiem.

⁵⁴ SWD(2020) 248.

piedevām, rotaļlietām, materiālu, kas ir saskarē ar pārtiku, detergentiem un kosmētikas līdzekļiem;

- iesaistot (ja iespējams) esošās ES aģentūras, uzlabos **tabakas izstrādājumu** un saistīto produktu **ražošanā izmantoto maisījumu** novērtēšanu⁵⁵.

⁵⁵ Direktīva 2014/40/ES par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu (OV L 127, 29.4.2014.).

2.2.3. Ceļā uz nulles ķīmisko piesārņojumu vidē

Bīstamām ķīmikālējām un to kompleksajai mijiedarbībai ar citiem vides stresoriem var būt **ilgtermiņa un plaša mēroga ietekme** uz sauszemes un jūras vidi. Tās var veicināt ekosistēmas izturētspējas mazināšanos, izraisot dzīvnieku populāciju strauju sarukumu un galu galā izmiršanu⁵⁶, kā arī ietekmējot cilvēka veselību un labbūtību, jo īpaši ar kontaminantu iespējamu klātbūtni pārtikas ķēdē. Tiek lēsts, ka ES ir 2,8 miljoni potenciāli kontaminētu teritoriju (galvenokārt atkritumu apglabāšanās un apstrādes rezultātā), un tās rada būtiskas vidiskas briesmas sauszemes un ūdens ekosistēmām un ietekmē augsnes produktivitāti⁵⁷. Pašreizējais tiesiskais regulējums un rīcībpolitikas satvars to nepietiekami ņem vērā un ir jāstiprina.

ĶĪMISKAIS PIESĀRŅOJUMS DABISKAJĀ VIDĒ

Komisija:

- CLP regulā ierosinās jaunas bīstamības klases un kritērijus, lai pilnībā ņemtu vērā **toksiskumu videi, noturību, mobilitāti un bioakumulāciju**;
- **endokrīnos disruptorus, noturīgas, mobilas un toksiskas un ļoti noturīgas un ļoti mobilas vielas** klasificēs par vielām, kas rada ļoti lielas bažas;
- nodrošinās, ka iestādēm pieejamā informācija par vielām ļauj veikt visaptverošus **vides riska novērtējumus**, un šajā nolūkā pastiprinās tiesību aktu prasības;
- gaidāmajā Eiropas farmaceitisko līdzekļu stratēģijā⁵⁸ pievērsīsies jautājumam par **farmaceitisko līdzekļu** ražošanas un izmantošanas **ietekmi** uz vidi;
- atbalstīs sauszemes un ūdens vides **dekontaminācijas risinājumu** pētniecību un izstrādi;
- pastiprinās **pārtikā esošo ķīmisko kontaminantu** regulējumu, lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni.

Īpaša uzmanība jāpievērš **perfluoralkilvielām un polifluoralkilvielām (PFAS)**, ņemot vērā daudzos augsnes un ūdens – arī dzeramā ūdens⁵⁹ – kontaminācijas gadījumus ES un pasaulē⁶⁰, to cilvēku skaitu, kurus skārušas dažādas slimības, un saistītās sociālās un ekonomiskās izmaksas⁶¹. Tāpēc Komisija ierosina visaptverošu darbību kopumu, kuru mērķis ir **novērst PFAS izmantošanu un kontamināciju ar tām**. Konkrētāk, tās tiecas nodrošināt, ka PFAS izmantošana ES tiek pakāpeniski izbeigta, ja vien nav pierādīts, ka to izmantošana ir sabiedrībai būtiska.

⁵⁶ COM(2019) 264.

⁵⁷ Eiropas Komisija, *Status of local soil contamination in Europe*, 2018.

⁵⁸ Un stratēģiskās pieejas attiecībā uz farmaceitiskiem līdzekļiem vidē (COM(2019) 128) turpinājumā.

⁵⁹ PVO, *Keeping our water clean: the case of water contamination in the Veneto Region*, Itālija, 2017.

⁶⁰ Ziemeļvalstu Ministru padomes finansēts pētījums “*The Costs of Inaction. A socioeconomic analysis of environmental and health impacts linked to exposure to PFAS*”, 2019.

⁶¹ Aplēstās ikgadējās izmaksas, ko rada eksponētība PFAS Eiropā, ir 52 līdz 84 miljardi EUR; Turpat.

PFAS⁶²

Komisija:

- aizlieds **visas PFAS** kā grupu **ugunsdzēsības putās**, kā arī **citos lietojumos**, atļaujot šīs vielas izmantot tikai tad, ja tās ir būtiskas sabiedrībai;
- PFAS reglamentēšanā relevantajos tiesību aktos par ūdeni, ilgtspējīgiem produktiem, pārtiku, rūpnieciskajām emisijām un atkritumiem izmantos **grupas pieeju** ;
- ar PFAS saistītos **problēmjaudājumus risinās pasaules mērogā**, tam izmantojot attiecīgos starptautiskos forumus⁶³ un divpusējus rīcībpolitiskos dialogus ar trešām valstīm;
- izveidos ES mēroga pieeju un pētniecības un inovācijas programmu satvarā sniegs finansiālu atbalstu, lai apzinātu un izstrādātu **inovatīvas metodes PFAS kontaminācijas novēršanai** vidē un produktos;
- pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” satvarā sniegs pētniecības un inovācijas finansējumu drošām **inovācijām, kuru mērķis ir aizstāt PFAS**.

2.3. Tiesiskā regulējuma vienkāršošana un konsolidācija

ES tiesiskais regulējums ķīmikāliju bīstamības un riska novērtēšanas un pārvaldības jomā ir **visaptverošs un sarežģīts**. Kopumā ES tiesību akti ķīmikāliju jomā dod plānotos rezultātus un atbilst paredzētajam nolūkam. Tomēr vairāki būtiski trūkumi neļauj pilnībā izmantot ES ķīmikāliju jomas tiesību aktu potenciālu⁶⁴. Ja trūkumi netiks novērsti, ar šo regulējumu būs grūti savlaicīgi un efektīvi risināt esošās un turpmākās ķīmikāliju ražošanas un izmantošanas problēmas. Šīs stratēģijas galvenais mērķis ir nodrošināt **ši regulējuma vienkāršošanu**, kā arī **konsolidēt un pilnībā īstenot** ES noteikumus par ķīmikālijām.

2.3.1. Viena viela, viens novērtējums

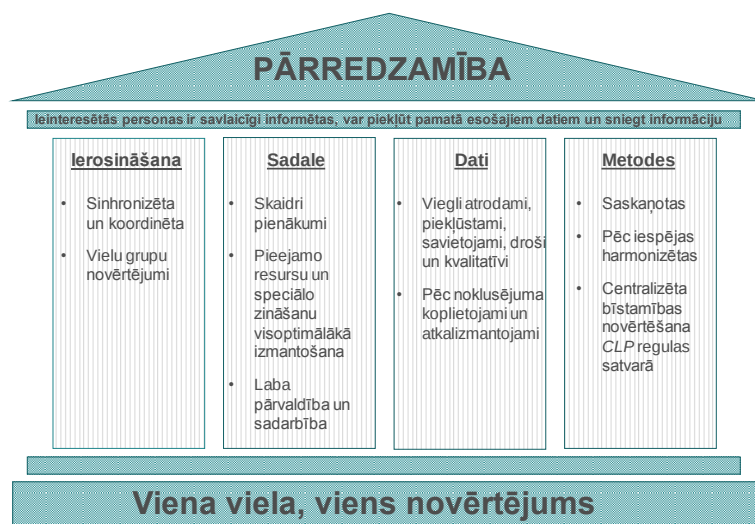
Iestādēm un ieinteresētajām personām īpašas grūtības sagādā novērtēšanas procedūru sarežģītība. Tā var novest pie nekonsekvences, procedūru ieilgšanas, resursu neefektīvas izmantošanas un nevajadzīga sloga.

Lai samazinātu slogu visām ieinteresētajām personām un lēmumu pieņemšana kļūtu ātrāka, saskaņotāka un paredzamāka, Komisija centīsies minētos novērtēšanas procesus **vienkāršot un padarīt pārredzamākus**. Šis process arī palīdzēs pakāpeniski pāriet no atsevišķu ķīmikāliju novērtēšanas un reglamentēšanas uz to reglamentēšanu grupās.

⁶² Sīkāka informācija atrodama SWD(2020) 247.

⁶³ Stokholmas, Roterdamas un Bāzeles konvencijas un ESAO.

⁶⁴ [COM \(2019\)264](#).

Ķīmiskās drošības novērtējumi tiek ierosināti saskaņā ar dažādiem tiesību aktiem, un to dara dažādi dalībnieki dažādos laikos, bet novērtēšanu veic dažādas ES aģentūras⁶⁵, zinātniskās komitejas⁶⁶, ekspertu grupas vai Komisijas dienesti. Ieinteresētajām personām un plašai sabiedrībai ir grūti līdzsekot regulatīvajiem procesiem un to rezultātā pieņemtajiem lēmumiem. Pieeja “viena viela, viens novērtējums” nodrošinās, ka drošuma novērtējumu **ierosināšana un prioritāšu noteikšana** notiek koordinēti, pārredzami un pēc iespējas sinhroni, ņemot vērā katras nozares specifiku. Ja novērtējums tiek ierosināts saskaņā ar vienu tiesību aktu, tad, lai nodrošinātu koordinētu rīcību, pilnībā jāņem vērā ar citiem tiesību aktiem saistītā plānošana. To visefektīvāk varētu izdarīt, izmantojot jau esošo “Publisko darbību koordinācijas rīku”⁶⁷, kurš ieviests saskaņā ar REACH regulu un CLP regulu. Lai izvairītos no darba dublēšanās, ļoti svarīgi būs laikus vienoties par problēmas definīciju, priekšroku dodot tādu vielu grupu novērtēšanai, kurām ir strukturālas vai funkcionālas līdzības. Pieejamo resursu un speciālo zināšanu izmantošana jāoptimizē, skaidri **sadalot pienākumus**, kā arī nodrošinot labu sadarbību starp visiem dalībniekiem.

TO DARBĪBU KOORDINĒŠANA UN VIENKĀROŠANA, KAS TIEK VEIKTAS SASKAŅĀ AR DAŽĀDIEM ES ĶĪMIKĀLIJU JOMAS TIESĪBU AKTIEM

Komisija:

- izmantos vienu “Publisko darbību koordinācijas rīku”, lai sniegtu aktuālu **pārskatu par visām iniciatīvām, ko iestādes plāno vai īsteno ķīmikāliju jomā saskaņā ar dažādiem attiecīgajiem tiesību aktiem**;
- izveidos **dalībvalstu, Komisijas dienestu un ES aģentūru**⁶⁸ **ekspertu darba grupu**, kura, ņemot vērā arī attiecīgās nozares specifiku, apspriedīs ķīmikāliju bīstamības/riska novērtēšanas iniciatīvas, kas ierosinātas saskaņā ar dažādiem ķīmikāliju jomas tiesību aktiem;

⁶⁵ Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA), Eiropas Ķīmikāliju aģentūra (ECHA), Eiropas Zāļu aģentūra (EMA) un Eiropas Vides aģentūra (EVA).

⁶⁶ Veselības, vides un jaunā riska zinātniskā komiteja ([SCHEER](#)), Patērētāju drošības zinātniskā komiteja ([SCCS](#)).

⁶⁷ ECHA, [Publisko darbību koordinācijas rīks](#).

⁶⁸ EFSA, ECHA, EMA un EVA.

- izveidos Komisijā **koordinācijas mehānismu**, lai vienotos par darbībām, kuras saskaņā ar dažādiem ķīmikāliju jomas tiesību aktiem veicamas attiecībā uz bīstamības identificēšanu/klasificēšanu un riska novērtēšanu, un šīs darbības pēc iespējas sinhronizētu, kā arī pārraudzītu progresu virzībā uz pieeju “viena viela, viens novērtējums”;
- racionalizēs speciālo zināšanu un resursu izmantošanu, ierosinot saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem veikto **tehnisko un zinātnisko darbu ķīmikāliju jomā**, arī *SCHEER* un *SCCS*⁶⁹ darbu, pārdalīt Eiropas aģentūrām;
- ierosinās stiprināt **Eiropas Ķīmikāliju aģentūras pārvaldību** un palielināt tās finansēšanas modeļa ilgtspēju;
- reformēs **REACH** regulā paredzētos licencēšanas un ierobežošanas procesus, pamatojoties uz galvenajiem secinājumiem, kas izdarīti minētās regulas praktiskā īstenošanā⁷⁰.

Lai nodrošinātu regulējuma darbības rezultātu konsekveni, ES ķīmikāliju jomas tiesību aktos ir jāizmanto **saskaņota terminoloģija**, jo īpaši ķīmikāliju (piemēram, nanomateriālu) definēšanā. Rīcībpolitikas izvērtējumi arī liecina, ka ieinteresētās personas ne vienmēr zina, kāda informācija ir pieejama, un ka atkalizmantošanas tiesības dažkārt ir pārāk ierobežojošas. Tajos arī norādīts uz vairākiem trūkumiem attiecībā uz **ķīmisko datu** savietojamību un piekļūstamību⁷¹. Turklāt regulatīvajos drošuma novērtējumos izmanto **dažādas metodes**, tādēļ rezultāti var atšķirties; savukārt **akadēmiskie pētījumi** netiek pietiekami izmantoti. Atšķirīgi **pārredzamības noteikumi** tiek piemēroti arī novērtējumu ierosināšanai un veikšanai un datu izmantošanai.

Pieejas “viena viela, viens novērtējums” mērķis ir nodrošināt, ka metodes tiek saskaņotas un pēc iespējas harmonizētas. Atbilstoši principam, ka datiem pēc noklusējuma jābūt **viegli atrodamiem, savietojamiem, drošiem, koplietojamiem un atkalizmantojamiem**⁷², tās mērķis ir arī novērst tehniskus vai administratīvus šķēršļus, kas kavē piekļuvi datiem. Lai nodrošinātu savietojamību, dati tiks darīti pieejami piemērotos formātos un rīkos, t. i., *IUCLID*⁷³ un *IPCHEM*⁷⁴. Turpinot svarīgos pasākumus, kas veikti attiecībā uz pārredzamības nodrošināšanu ES pārtikas nekaitīguma nozarē⁷⁵, pieeja “viena viela, viens novērtējums” arī palielinās uzticēšanos zinātniskajam pamatojumam, uz kura tiek balstīts ES lēmumu pieņemšanas process ķīmikāliju jomā.

METODIKA UN DATI

⁶⁹ Veselības, vides un jaunā riska zinātniskā komiteja un Patērētāju drošības zinātniskā komiteja.

⁷⁰ *REACH* pārskatīšana, [COM\(2018\) 0116](#).

⁷¹ [COM\(2019\) 264](#).

⁷² Saskaņā ar [Eiropas datu stratēģiju](#).

⁷³ *ECHA*, [IUCLID](#).

⁷⁴ Eiropas Komisija, [IPCHEM](#).

⁷⁵ Te īpaši minama obligātā prasība paziņot par pasūtītajiem pētījumiem un visu zinātnisko datu un informācijas piekļūstamība, kā definēts attiecībā uz ES riska novērtēšanas pārredzamību pārtikas aprites ķēdē. Sk. Regulu (ES) 2019/1381 par ES riska novērtēšanas pārredzamību un ilgtspēju pārtikas aprites ķēdē (*OV L 231*, 6.9.2019.).

Komisija:

- nodrošinās, ka *CLP* regula ir **galvenais bīstamības klasifikācijas elements** un ļauj Komisijai ierosināt harmonizētu klasifikāciju⁷⁶;
- pārskatīs **nanomateriālu definīciju**⁷⁷ un, izmantojot juridiski saistošus mehānismus, nodrošinās tās saskaņotu piemērošanu visos tiesību aktos;
- izstrādās **kopīgu atklāto datu platformu** ķīmikāliju jomā⁷⁸, lai atvieglotu no visiem avotiem iegūtas informācijas par ķīmikālijām kopīgošanu, piekļuvi tai un atkalizmantošanu;
- veicinās to, lai ES riska novērtētāji un pārvaldītāji, izmantojot centralizētu un pārraudzītu ES repozitoriju, atkalizmanto un harmonizētu **uz cilvēka un vides veselību attiecināmās robežvērtības**⁷⁹;
- ieviešīs rīkus un praksi, lai nodrošinātu, ka attiecīgie **akadēmiskie dati** ir viegli un ātri pieejami drošuma novērtējumu vajadzībām un ir piemēroti regulatīviem mērķiem;
- nodrošinās ES un valstu iestādēm iespēju gadījumos, kad tiek uzskatīts, ka ir vajadzīga papildu informācija, uzdot veikt tiesiskajā regulējumā paredzēto **vielu testēšanu un monitoringu**⁸⁰;
- novērsīs **legislatīvos šķēršļus datu atkalizmantošanai** un labāk **racionalizēs ķīmisko datu plūsmu** starp ES un valstu iestādēm;
- **atvērto datu** principu un ES pārtikas nekaitīguma nozarē piemērotos attiecīgos **pārredzamības principus** piemēros arī citiem tiesību aktiem ķīmikāliju jomā.

2.3.2. Nulles tolerances pieeja attiecībā uz neatbilstību

Visām ķīmikālijām, materiāliem un produktiem, kas ražoti ES vai laisti Eiropas tirgū, pilnībā jāatbilst ES informācijas, drošuma un vides prasībām. Neraugoties uz to, patlaban gandrīz 30 % brīdinājumu par **bīstamiem produktiem tirgū** ir saistīti ar ķīmikāliju radītiem riskiem, un gandrīz 90 % šo produktu ES ir ievesti no trešām valstīm⁸¹; šajā ziņā īpašu problēmu rada **importētas preces** un **tiešsaistes pārdošana**. Turklāt tikai trešdaļa ķīmisko vielu reģistrācijas dokumentācijas, ko nozare reģistrējusi saskaņā ar *REACH*, pilnībā atbilst informācijas prasībām⁸². Steidzami ir jāpastiprina ķīmikāliju jomas tiesību aktu īstenošana un izpildes panākšana, lai nodrošinātu atbilstību prasībām, kas attiecas uz ķīmikāliju ražošanu un laišanu tirgū, kā arī to izlaišanu vidē un likvidēšanu.

⁷⁶ Jo īpaši iekļaujot endokrīnos disruptorus un PBT/vPvB, novērtējot vajadzību pēc īpašiem kritērijiem attiecībā uz imūntoksicitāti un neirotoksicitāti, kas patlaban ir bīstamības beigupunkti “toksiska ietekme uz specifisku mērķorgānu” un “reproduktīvā toksicitāte”, un vajadzības gadījumā tos grozīt.

⁷⁷ Tā dota Ieteikumā 2011/696/ES par nanomateriālu definīciju (*OV L 275, 20.10.2011.*).

⁷⁸ Tā būs daļa no Eiropas zaļā kursa datu telpas, par ko paziņots [ES datu stratēģijā](#).

⁷⁹ Piemēram, *PNEC*, *DNEL*, uz veselību balstītas arodekspozīcijas robežvērtības, ūdens kvalitātes standarti, maksimālā kopējā diennakts deva u. c.

⁸⁰ Pamatojoties uz līdzšinējo praksi, piemēram, *REACH* vielu novērtēšanu, kontrolesarakstiem saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Gruntsūdeņu direktīvu, Zemes izmantošanas un zemes pārklājuma statistisko apsekojumu, *HBM4EU* un ierosināto Eiropas partnerību riska novērtēšanai.

⁸¹ Dati izgūti no [Safety Gate/Rapex](#).

⁸² Eiropas Komisija *REACH* pārskatīšanā secināja, ka reģistrācijas dokumentācijas neatbilstība ir galvenā problēma, kas kavē progresu. *ECHA* un Komisija tikmēr ir izstrādājušas [kopīgu rīcības plānu](#), lai pastiprinātu visas reģistrācijas dokumentācijas atbilstības pārbaudes.

Noteikumu izpildes panākšanu gan vienotajā tirgū, gan uz ES ārējām robežām stiprinās jaunās tirgus uzraudzības regulas⁸³ īstenošana, kā arī gaidāmie ES muitas savienības stiprināšanas pasākumi. Komisija apsver, kādus papildu pasākumus varētu ieviest, lai stiprinātu *REACH* izpildes panākšanu uz **ES robežām**⁸⁴ un veicinātu sadarbību ar **tiešsaistes tirgus platformām**⁸⁵.

Turklāt ES ķīmikāliju jomas tiesību aktu izpildes panākšana nav vienlīdz efektīva visā ES, jo valstu spējas un resursi atšķiras. Dalībvalstīm ir jāpalielina sava **izpildes panākšana spēja** līdz tādām līmenim, lai tās varētu darboties efektīvi un izmantot priekšrocības, ko sniedz ES ātrās ziņošanas un brīdināšanas rīki⁸⁶, labāk izmantot **digitālos rīkus** ātrākai rīcībai un optimizēt resursus, tostarp tirgus uzraudzības iestāžu resursus. Eiropas Ķīmikāliju aģentūras Ieviešanas informācijas apmaiņas forums⁸⁷ ir pierādījis savu efektivitāti izpildes panākšanas darbību saskaņošanas sekmēšanā un paplašinās sadarbību ar esošajiem **izpildes panākšanas tīkliem**⁸⁸ un iestādēm⁸⁹, lai novērstu darbību dublēšanos un palielinātu efektivitāti.

Pašreizējo pasākumu mērķis ir uzlabot atbilstību vides tiesību aktiem, kas attiecas uz ķīmikālijām⁹⁰. Labs piemērs ir **Vidiskās atbilstības un pārvaldības forums**⁹¹, kas apvieno ķīmikāliju jomā kompetentās dalībvalstu iestādes un vides tiesību aktu izpildes panākšanas tīklus⁹². Gaidāmajā **nulles piesārņojuma rīcības plānā** tiks ierosinātas jaunas konkrētas ķīmiskā piesārņojuma kontrolēšanas darbības.

Būtiska nozīme būs arī **patērētāju un patērētāju organizāciju iespēcināšanas** darbībām, jo viņu uzvedība ir spēcīgs virzītājspēks rūpniecības pārmaiņām un tiesību aktu ievērošanas nodrošināšanai. To panāks, īstenojot **patērētāju tiesību aizsardzības noteikumus**⁹³.

NULLES TOLERANCE PRET NEATBILSTĪBU

Komisija:

- stiprinās principus “ja nav datu, nav tirgus” un “piesārņotājs maksā” saskaņā ar *REACH*, konkrētāk, pieprasīs **visas reģistrācijas dokumentācijas atbilstību** prasībām un neatbilstības gadījumā anulēs reģistrācijas numurus;
- ierosinās uzticēt Komisijai pienākumu attiecīgā gadījumā veikt **revīzijas dalībvalstīs**,

⁸³ Regula (ES) 2019/1020 par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību (OV L 169, 25.6.2019.). Regulu sāks piemērot 2021. gada jūlijā.

⁸⁴ Patlaban tiek veikts pētījums par to, kā *REACH* prasības integrēt muitas procesos. Pēc tam tiks veikts ietekmes novērtējums, lai noteiktu turpmākās iespējas.

⁸⁵ Vairākas tiešsaistes platformas ir parakstījušas [apņemšanos sekmēt preču drošumu](#) un no sava sortimenta izņemt preces, par kurām ziņots sistēmā *Safety Gate/RAPEX*.

⁸⁶ *RAPEX* un *RASFF* ir rīki, kas informē patērētājus un dalībvalstu iestādes par produktiem, kas rada risku; [Safety gate for consumers](#).

⁸⁷ [Ieviešanas informācijas apmaiņas forums \(Forums\)](#) ir to iestāžu tīkls, kuras atbild par *REACH*, *CLP*, *PIC*, *NOP* un Biocīdu regulas noteikumu izpildes panākšanu.

⁸⁸ Piemēram, *SLIC* (darba aizsardzība), *PARCS* (muita), *IMPEL* (atkritumi un rūpnieciskās emisijas).

⁸⁹ T. i. tirgus uzraudzības iestādes, kas strādā ar ķīmikāliju jomas tiesību aktiem, kuri attiecas uz *REACH*, kosmētikas līdzekļiem, biocīdiem, muitas dienestiem, patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm un aģentūrām, tādām kā *ECHA*.

⁹⁰ Piemēram, tiesību akti par atkritumiem un rūpnieciskajām emisijām.

⁹¹ Eiropas Komisija, [Vidiskās atbilstības un pārvaldības forums](#).

⁹² *IMPEL* (inspektori), *EnvCrimeNet* (policija), *ENPE* (prokurori) un *EUFJE* (tiesneši).

⁹³ Lai kolektīvi vērstos pret ES tiesību aktu pārkāpumiem, varētu izmantot pārstāvības prasību mehānismu, COM(2018) 0184 final.

lai nodrošinātu atbilstību ķīmikāliju jomas tiesību aktiem, jo īpaši *REACH* regulai, un to izpildes panākšanu, kā arī vajadzības gadījumā izmantos pārkāpuma procedūras;

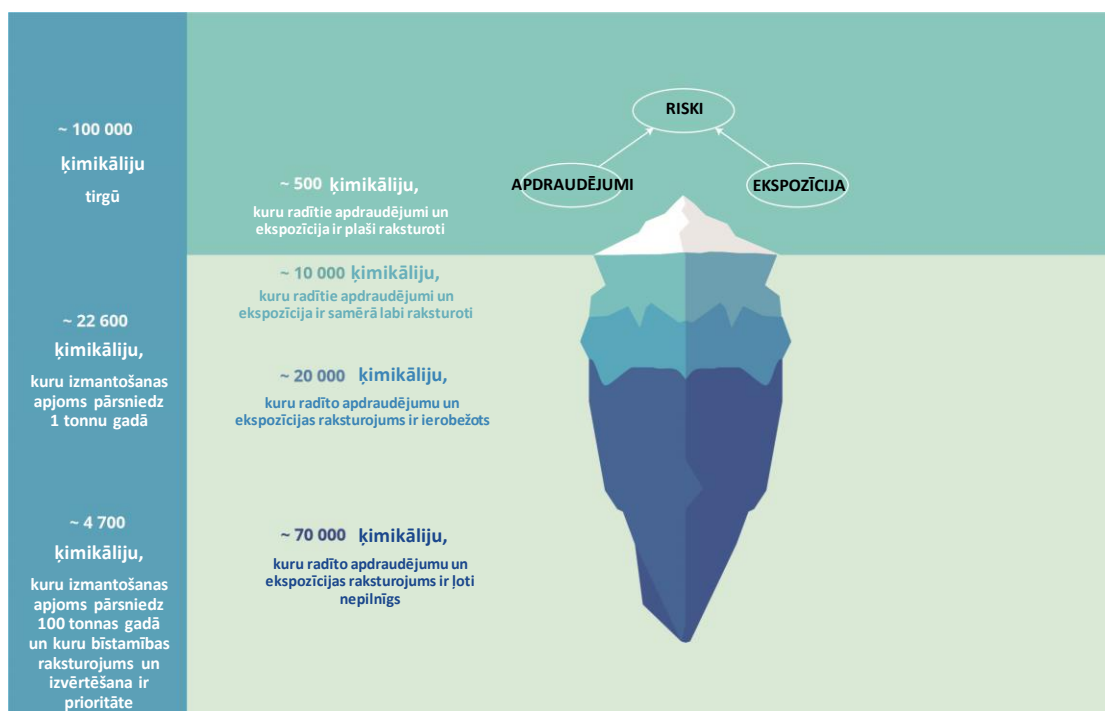
- pievērsīsies **jomām, par kurām ir zināms, ka tajās pastāv augsts neatbilstības risks**, jo īpaši pārdošanai tiešsaistē, importētiem izstrādājumiem, klasificēšanai un marķēšanai un ierobežojumiem;
- lai apkarotu nelikumīgu ķīmisko produktu apriti ES⁹⁴, paplašinās Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai darbības jomu **koordinēšanā un izmeklēšanā**;
- palīdzēs dalībvalstīm prioritēt **integrētu izpildes panākšanu**, izmantojot pārbaudes, kas attiecas uz vairākiem tiesību aktiem;
- pastiprinot attiecīgo Komisijas IT platformu izmantošanu, nodrošinās **saskaņotu ES mēroga reakciju un koordinētu informācijas apmaiņu** par ķīmikāliju jomas tiesību aktu izpildes panākšanu;
- izpētīs iespējas **izmantot digitālus rīkus**, lai atbalstītu tirgus uzraudzības iestādes un muitas dienestus, kā arī lai uzlabotu to produktu atbilstību, kuri satur ķīmikālijas un kurus tiešsaistē pārdod Eiropas patērētājiem;
- mudinās dalībvalstis izmantot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai ieguldītu **tirgus uzraudzības infrastruktūru stiprināšanā** un digitalizācijā;
- Tirgus uzraudzības regulas⁹⁵ satvarā noteiks **vienotus nosacījumus un pārbaužu biežumu** konkrētiem produktiem, attiecībā uz kuriem pastāvīgi tiek konstatēti specifiski riski vai būtiski piemērojamo Savienības saskaņošanas tiesību aktu pārkāpumi.

2.4. Visaptveroša zināšanu bāze par ķīmikālijām

Pareiza ķīmikāliju apsaimniekošana Eiropā ir atkarīga no ES un tās dalībvalstu spējas **pieņemt lēmumus, pamatojoties uz spēcīgām un relevantām jaunākajām zināšanām**. Pateicoties arī tās zinātnisko struktūru veiktajam darbam, ES vairāku desmitgažu laikā ir attīstījusi pasaules līmeņa zināšanas par ķīmikāliju īpašībām un riskiem, un šī zināšanu bāze tiek plaši izmantota arī citās pasaules daļās. Tomēr iestādēm vēl jāiegūst daudz zināšanu par to, kādas būtiskas īpašības piemīt lielākajai daļai ķīmikāliju, arī polimēriem un ķīmikālijām, kas netiek ražotas lielos apjomos. Tāpat zināšanas par lietojumiem un ekspozīciju ir sadrumstalotas, jo īpaši tāpēc, ka tās ir atkarīgas no nozares sniegtas pareizas informācijas. Tirgū ir milzīgs skaits ķīmikāliju, kas prasa milzu zināšanas, un nākotnē sagaidāmais ķīmikāliju ražošanas un izmantošanas pieaugums var vēl vairāk palielināt “ķīmisko risku aisberga neredzamo daļu”.

⁹⁴ Iedvesmojoties no noteikumiem par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās.

⁹⁵ Regula (ES) 2019/1020 par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību.

Attēls. Ķīmisko risku aisberga neredzamā daļa, EVA⁹⁶

2.4.1. Ķīmisko datu labāka pieejamība

ES joprojām nav visaptverošas informācijas bāzes par visām tirgū laistajām vielām un to kopējo vides pēdas nospiedumu, tostarp to ietekmi uz klimatu, un tas kavē ķīmikāliju un produktu pienācīgu pārvaldību un neļauj veikt pilnīgu ilgtspējas novērtējumu. Piemēram, **polimēri**, kas ir plastmasas pamatelementi, nav jāreģistrē saskaņā ar *REACH*. Turklāt informācija, kas saskaņā ar *REACH* ir vajadzīga par vielām, kas ir **mazā vai vidējā daudzumā**, neļauj pilnībā identificēt vielas ar kritiski bīstamām īpašībām. Informācijas prasību pastiprināšanai attiecībā uz vielu kancerogēniskumu un citiem kritiskiem apdraudējumiem visos ražošanas līmeņos ir būtiska nozīme, lai sekmīgi apkarotu slimības, piemēram, vēzi⁹⁷. Turklāt ir jāuzlabo *REACH* izvērtēšanas procedūru efektivitāte un rezultativitāte⁹⁸.

INFORMĀCIJAS PRASĪBAS

Komisija:

- nāks klajā ar priekšlikumu paplašināt reģistrācijas pienākumu saskaņā ar *REACH*, attiecinot to uz dažiem **polimēriem**, kas rada bažas;
- novērtēs, kā *REACH* satvarā vislabāk ieviest informācijas prasības par ķīmikāliju vispārējo **vides pēdas nospiedumu**, tostarp par siltumnīcefekta gāzu emisijām;
- grozīs *REACH* informācijas prasības, lai varētu efektīvi **identificēt vielas ar kritiski bīstamām īpašībām**, tostarp ar iedarbību uz nervu sistēmu un imūnsistēmu;
- grozīs *REACH* informācijas prasības, lai varētu **identificēt visas ES ražotās vai**

⁹⁶ EVA, *The European Environment – State and outlook report*, 2020.

⁹⁷ *REACH* pārskatīšana, [COM\(2018\) 0116](#)

⁹⁸ Turpat.

importētās **kancerogēnās vielas** neatkarīgi no apjoma.

2.4.2. *Stiprināta ķīmijas zinātnes un rīcībpolitikas saskarne*

Ir pieliktas ievērojamas pūles, lai uzlabotu **zinātnisko izpratni par ķīmikāliju ietekmi** uz veselību un vidi⁹⁹. Lai panāktu labāku izpratni par ķīmikāliju ietekmi, būtiska nozīme ir ķīmikāliju klātbūtnes monitoringam cilvēkos un ekosistēmās; tas būtu vēl vairāk jāpopularizē, tostarp lai izprastu saikni starp ķīmikālijām un dzimumu¹⁰⁰. Partnerībā ar dalībvalstīm Komisija **turpinās veicināt pētniecību un bio(monitoringu)**, ko veic, lai izprastu un novērstu ar ķīmikālijām saistītos riskus, un, izmantojot nākamo pētniecības un inovācijas pamatprogrammu, sekmēs **inovāciju ķīmiskā riska novērtēšanas un regulatīvās zinātnes jomā**.

Lai gan pirms 10 gadiem **zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzības** nolūkā tika pieņemta stingra ES rīcībpolitika, kuras virsmērķis ir pilnībā aizstāt testus ar dzīvniekiem, dzīvniekus joprojām ir nepieciešams sistemātiski izmantot testēšanā ķīmikāliju jomā¹⁰¹. Lai samazinātu atkarību no testiem ar dzīvniekiem un vienlaikus uzlabotu ķīmiskā apdraudējuma un riska novērtējumu kvalitāti, efektivitāti un ātrumu, ir jāievieš inovācijas **drošuma testēšanā un ķīmiskā riska novērtēšanā**.

ZINĀTNES UN RĪCĪBPOLITIKAS SASKARNE

Komisija:

- izveidos un atjauninās **ķīmikāliju pētniecības un inovācijas programmu**, ko vadīs ES līmeņa koordinācijas grupa un kas arī veicinās pētniecības rezultātu integrēšanu regulējumā;
- veicinās daudzdisciplināru pētniecību un digitālas inovācijas **progresīvu rīku, metožu un modeļu un datu analīzes spēju jomā**¹⁰², arī lai atteiktos no testiem ar dzīvniekiem;
- finansiāli atbalstīs **ES mēroga spēju attīstīšanu cilvēku un vides (bio)monitoringa jomā**, papildinot ekosistēmas monitoringa iniciatīvas¹⁰³;
- izstrādās **ES agrīnās brīdināšanas un rīcības sistēmu ķīmikāliju jomā**¹⁰⁴, lai nodrošinātu, ka ES rīcībpolitikas pievēršas jauniem ķīmiskajiem riskiem, tiklīdz tie konstatēti, veicot monitoringu un izpēti;
- izstrādās **rādītāju sistēmu**, kas vajadzīgi, lai uzraudzītu ķīmisko piesārņojumu veicinošos faktorus un ietekmi un izmērītu ķīmikāliju jomas tiesību aktu efektivitāti¹⁰⁵.

⁹⁹ Kopš 2000. gada Eiropas Komisija ir piešķirusi vairāk nekā 800 miljonu EUR lielu finansējumu pētniecības projektiem, kas pievēršas ķīmiskiem apdraudējumiem un riskiem.

¹⁰⁰ Kaut arī rīcībpolitikas veidotāji sāk izprast ķīmikāliju pareizas apsaimniekošanas nozīmi ekonomikas un sociālajā attīstībā, būtiskas saiknes pastāv arī starp dzimumu un ķīmikālijām, taču ar dzimumu saistītu datu joprojām lielā mērā trūkst. *UNDP, Chemicals and Gender*, 2015.

¹⁰¹ Direktīva 2010/63/ES. Lai izpildītu ķīmikāliju jomas tiesību aktu prasības, 2017. gadā ES tika veikti vairāk nekā 230 000 testi ar dzīvniekiem; *SWD (2020)10*.

¹⁰² Piemēram, prediktīvā toksikoloģija vai virtuālas cilvēku platformas.

¹⁰³ Piemēram, monitoringa iniciatīvas, kas tiek īstenotas saskaņā ar ES vides tiesību aktiem, un monitoringa shēmas, tādas kā *LUCAS*, *EMBAL*, gaidāmā ES Augsnes observatorija un ES apputeksnētāju monitorings.

¹⁰⁴ Saistībā ar pašreizējām iniciatīvām, tādām kā *RAPEX Safety Gate*.

2.5. Rādīt piemēru ķīmikāliju pareizai globālai apsaimniekošanai

Ķīmikāliju ražošana, izmantošana un tirdzniecība visos pasaules reģionos palielinās. Ķīmikāliju apgrozījums pasaulē 2018. gadā tika novērtēts 3347 miljardu EUR apmērā¹⁰⁶, un paredzams, ka līdz 2030. gadam ražošanas apjomi divkārsosies. Aug arī nozares, kas patērē daudz ķīmikāliju, tādas kā būvniecība, autobūve un elektronikas nozare, tādējādi pieprasījums pēc ķīmikālijām palielinās un rodas ne tikai jaunas iespējas, bet arī riski¹⁰⁷. Lai gan ķīmiskā piesārņojuma pienesums globālajā slimību slogā joprojām tiek novērtēts par zemu¹⁰⁸, ir atzīts, ka šis piesārņojums apdraud tiesības uz cilvēka cienīgu dzīvi, jo īpaši bērniem¹⁰⁹ un valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem¹¹⁰.

Starptautiskā sabiedrība 2015. gadā vēlreiz apliecināja savu apņemšanos līdz 2020. gadam sasniegt mērķi – panākt, ka ķīmikālijas visā pasaulē tiek apsaimniekotas pareizi¹¹¹; tas ir arī būtisks transversāls elements pārējo **ilgtspējīgas attīstības mērķu** sasniegšanai. Lai gan visos līmeņos ir paveikts daudz, progress joprojām ir lēns un nepietiekams un šī globālā apņemšanās nav izpildīta¹¹². **Ir vajadzīga steidzama rīcība**. Eiropas Savienība ir spējīga uzņemties vadošo lomu augstu standartu uzturēšanā un popularizēšanā pasaulē, un tas tai arī būtu jādara.

2.5.1. Starptautisko standartu stiprināšana

Jau ir ieviesti visdažādākie starptautiskie, reģionālie un valstu instrumenti un reaģēšanas pasākumi, kas saistīti ar ķīmikāliju un atkritumu pareizu apsaimniekošanu. Tomēr globālā **pārvaldība joprojām ir ārkārtīgi sadrumstalota**, un standarti un atbilstība dažādās valstīs ievērojami atšķiras. Piemēram, 2018. gadā vairāk nekā 120 valstis nebija ieviesušas Ķīmikāliju klasificēšanas un marķēšanas globāli harmonizēto sistēmu¹¹³. Šī sadrumstalotība ir mazinājusi esošo organizāciju, programmu un iniciatīvu vispārējo ietekmi un efektivitāti.

Lai novērstu pašreizējo sadrumstalotību un veicinātu visu attiecīgo starptautisko organizāciju¹¹⁴, valdību un ieinteresēto personu, arī nozares, saskaņotas rīcībpolitikas un rīcību, **vērienīgā starptautiskā satvarā** jānosprauž globāli stratēģiskie mērķi un mērķrādītāji. Atjaunotā **Stratēģiskā pieeja ķīmisko vielu apsaimniekošanai starptautiskā**

¹⁰⁵ Šīs sistēmas pamatā būs pašreizējās iniciatīvas un rādītāji, un tā būs daļa no plašākas nulles piesārņojuma monitoringa un perspektīvas sistēmas gaidāmās 8. Vides rīcības programmas kontekstā, kā arī lieti noderēs [vides rīcībpolitikas īstenošanas pārskata](#) sagatavošanai.

¹⁰⁶ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

¹⁰⁷ UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹⁰⁸ [The Lancet Commission on health and pollution](#), 2017.

¹⁰⁹ Cilvēktiesību komitejas vispārīgais komentārs Nr. 36 par tiesībām uz dzīvību, 2018.

¹¹⁰ UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹¹¹ Pamatojoties uz SAICM 2006. gada mērķi, ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam 12. mērķa 4. apakšmērķis paredz: "Līdz 2020. gadam panākt, ka ķīmikālijas un visi atkritumi visā to aprites ciklā tiek apsaimniekoti videi drošā veidā saskaņā ar starptautisko regulējumu, par ko panākta vienošanās, un ievērojami samazināt to nonācšanu gaisā, ūdenī un augsnē, lai līdz minimumam samazinātu to negatīvo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi."

¹¹² UNEP, [Global Chemicals Outlook II](#), 2019.

¹¹³ Turpat.

¹¹⁴ Piemēram, UNEP, PVO, SDO, UNIDO, Pasaules Banka, ESAO, SAICM, MEA.

Īmenī ir būtisks daudzpusējs nolīgums, kas ļaus pilnvērtīgi risināt jautājumu par ķīmikāliju pareizu apsaimniekošanu visā to aprites ciklā. Lai gan, izstrādājot ES noteikumus, ir svarīgi izmantot attiecīgos starptautiskos standartus, rokasgrāmatas un metodikas, ja vien tie nav neefektīvi vai nepiemēroti, tajā pašā laikā ir būtiski ķīmikāliju un atkritumu pareizu apsaimniekošanu **integrēt** visu attiecīgo starptautisko organizāciju¹¹⁵ darba programmās. Tas ļaus ES veicināt konsekventas rīcībpolitikas un darbības saskaņā ar ANO Programmu 2030. gadam, ievērojot ES starptautiskās saistības.

STARPTAUTISKĀ LĪDERĪBA

Eiropas Savienība:

- palielinās starptautisko atbalstu Programmā 2030. gadam nosprausto pareizas ķīmikāliju apsaimniekošanas mērķu un mērķrādītāju sasniegšanai, jo īpaši uzņemoties vadošo lomu un veicinot **spēkā esošo starptautisko instrumentu**¹¹⁶ un ES standartu īstenošanu visā pasaulē;
- centīsies panākt, ka tiek pieņemti **globāli stratēģiskie mērķi un mērķrādītāji** pareizai ķīmikāliju un atkritumu apsaimniekošanai pēc 2020. gada, kuri atspoguļotu ķīmikāliju aprites cikla pieejas, saskaņā ar globālajiem biodaudzveidības mērķrādītājiem laikposmam pēc 2020. gada;
- kopā ar nozari veicinās Ķīmikāliju klasificēšanas un marķēšanas globāli harmonizētās sistēmas (ANO GHS) ieviešanu; šī sistēma paredzēta tam, lai **identificētu ķīmiskos apdraudējumus** un paziņotu par tiem operatoriem, darbiniekiem un patērētājiem;
- ierosinās ANO GHS ieviest, pielāgot vai precizēt **kritērijus / bīstamības klases**¹¹⁷;
- veicinās **kopīgu standartu un inovatīvu riska novērtēšanas rīku** izstrādi starptautiskā mērogā, jo īpaši sadarbībā ar ESAO, un veicinās to izmantošanu starptautiskos satvaros, *inter alia*, lai vēl vairāk attālinātos no testiem ar dzīvniekiem.

2.5.2. Drošuma un ilgtspējas standartu popularizēšana ārpus ES

Lai gan tiek lēsts, ka līdz 2030. gadam **ķīmikāliju ražošanas apjoms pasaulē** divkārsosies, paredzams, ka aplēstais ES ķīmiskās rūpniecības īpatsvars pasaulē samazināsies līdz aptuveni 10,7 %¹¹⁸. Lielu daļu no šī sagaidāmā ķīmikāliju ražošanas apjoma pieauguma nodrošinās tieši jaunattīstības valstis un pārejas ekonomikas valstis. Pateicoties saviem tiesību aktiem ķīmikāliju jomā, **ES ir kļuvusi par paraugu** ķīmikāliju apsaimniekošanai piemērojamo veselības un vides standartu jomā, un šīs stratēģijas mērķis ir veicināt ES vadošo lomu ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanā un izmantošanā. ES ir jāpalielina sava ietekme pasaulē, lai globālā mērogā veicinātu pieeju “konceptuāli drošas un ilgtspējīgas ķīmikālijas”, nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un palielinātu to uzņēmumu tirgus daļu, kuri ražo un izmanto drošas un ilgtspējīgas ķīmikālijas.

¹¹⁵ Jo īpaši organizācijas, kas piedalās Starporganizāciju pareizas ķīmikāliju apsaimniekošanas programmā (IOMC).

¹¹⁶ Jo īpaši Stokholmas, Roterdamas un Minamatas konvencijas.

¹¹⁷ Ieviest jaunus kritērijus / bīstamības klases attiecībā uz PBT/vPvB, sauszemes toksicitāti, endokrīnajiem disruptoriem, noturīgumu un mobilitāti; pielāgot spēkā esošos kritērijus, pamatojoties uz zinātnes atziņām un progresu, *inter alia*, lai ņemtu vērā alternatīvas metodes, un precizēt kritērijus attiecībā uz mutagenitāti dīglšūnām.

¹¹⁸ CEFIC, [Facts and Figures Report](#), 2020.

Ļoti svarīga ir arī ciešāka starptautiskā sadarbība un koordinācija. Komisija ir apņēmusies atbalstīt **ES partnervalstu spēju** izpildīt savas starptautiskās saistības saskaņā ar starptautiskajiem instrumentiem, kas attiecas uz ķīmikālijām, un pieņemt **augstus vides, veselības un sociālos standartus** un panākt to izpildi. ES ārējā darbība kā galvenos transversālos ilgtspējīgas attīstības elementus veicinās un integrēs ķīmikāliju pareizu apsaimniekošanu visā to aprites ciklā un pāreju uz aprites ekonomiku, kas brīva no toksikantiem, un vienlaikus ņems vērā rīcībpolitiku saskaņotību attīstībai.

Visbeidzot, ir svarīgi dalīties ar **ES zināšanu bāzi**, lai atbalstītu jaunattīstības valstis, kā arī lai nodrošinātu datu savstarpēju atzišanu ESAO un citu attiecīgo valstu starpā. Tas ir būtiski, lai izvairītos no darba dublēšanās, ietaupītu resursus un atbalstītu starptautiskos standartus. **ES aģentūru** esošā zināšanu bāze un **pieredze** to pilnvaru un resursu robežās arī tiks izmantota ES starptautiskās politikas un līderības labā.

SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM

Eiropas Savienība:

- veicinās ķīmikāliju pareizu apsaimniekošanu un šim nolūkam izmantos starptautisku sadarbību un partnerības **divpusējos, reģionālos un daudzpusējos forumos**, tostarp sadarbību ar Āfriku¹¹⁹, kā arī sadarbību ar kaimiņvalstīm un citiem partneriem, lai atbalstītu to spēju pareizi novērtēt un apsaimniekot ķīmikālijas;
- rādīs piemēru un saskaņā ar starptautiskajām saistībām nodrošinās (tostarp vajadzības gadījumā grozot attiecīgos tiesību aktus), ka **bīstamās ķīmikālijas, kas aizliegtas Eiropas Savienībā, netiek ražotas eksportam**;
- gaidāmās ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības iniciatīvas satvarā veicinās **pienācīgas rūpības ievērošanu** ķīmikāliju ražošanā un izmantošanā.

3. SECINĀJUMI

Šī stratēģija sniedz iespēju panākt līdzsvaru starp **ķīmikāliju sabiedrisko vērtību** un cilvēka **veselības un planētas iespēju robežām**, kā arī atbalstīt rūpniecību drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanā. Tā dod arī iespēju atbildēt uz ES iedzīvotāju likumīgajiem centieniem panākt augsta līmeņa aizsardzību pret bīstamām ķīmikālijām un popularizēt ES rūpniecību kā pasaules līderi drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju ražošanā un izmantošanā.

Šī stratēģija ir pirmais nepieciešamais solis ceļā uz Eiropas vērienīgo **nulles piesārņojuma mērķi** un ar to saistītajiem mērķrādītājiem, kas noteikti Biodaudzveidības stratēģijā un stratēģijā “No lauka līdz galdam”, un liek pamatus gaidāmajam nulles piesārņojuma rīcības plānam un sekmē Eiropas Vēža uzveikšanas plāna izdošanos. Stratēģija papildina arī Eiropas industriālo stratēģiju¹²⁰, Eiropas atveseļošanas plānu¹²¹, aprites ekonomikas rīcības plānu un citas Eiropas zaļā kursa stratēģijas un iniciatīvas, piemēram, farmaceitisko līdzekļu stratēģiju, ūdeņraža stratēģiju un akumulatoru iniciatīvu.

Šajā stratēģijā izziņoto jauno likumdošanas iniciatīvu pamatā būs Komisijas labāka regulējuma instrumenti. Tiesību aktu priekšlikumi – tostarp **REACH** regulas pārskatīšana pēc

¹¹⁹ Ceļā uz visaptverošu stratēģiju ar Āfriku, JOIN(2020)4.

¹²⁰ [COM\(2020\) 102](#)

¹²¹ [COM\(2020\) 456](#)

iespējas mērķorientētākā veidā, kas paredz vienīgi to, kas nepieciešams šīs stratēģijas mērķu sasniegšanai, – tiks sagatavoti, pamatojoties uz sabiedrisko apspriešanu un visaptverošiem ietekmes novērtējumiem, tostarp analīzi par to, kā tiek ietekmēti mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) un kā tiek veicināta vai kavēta inovācija.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi apstiprināt šo stratēģiju un palīdzēt to īstenot. Komisija koordinēti uzrunās iedzīvotājus un ieinteresētās personas, lai rosinātu viņus aktīvi piedalīties.